

és megsértésre való törekvés teheti. Remélem, hogy az OHE és a Budapesti Ügyvédi Kamara között létrejött megállapodás az ügyvédi karnak ily vonatkozású beállítottságában is fordulópontot fog jelenteni.

Dr. György Ernő,
az OHE igazgatója

A tömegnapai tárgyalások egyszerűsítése. A törvénykezés egyszerűsítésére tagadhatatlanul szükség van: ennek a célnak az elérésére azonban az igazságügyi kormányzatunk más természetű eszközöket tart célirányosnak, mint a gyakorlati jogászság, elsősorban tehát az ügyvédség. Kormányunk ugyanis oly törvényhozási intézkedésekre törekszik, amelyek kétségtelenül egyszerűsítik ugyan a törvénykezés menetét, de bizonyos mértékben egyuttal le is bontják az ideális igazságszolgáltatás büszke épületét, mert csökkentik az ítélkezés biztonságát és jogási nivóját. Elvégre tény, hogy a kétinstanciás bíráskodás gyorsabb és olcsóbb, mintha az ügy három fokozatú bíróságot jár meg: az egyes bíró is rendszerint hamarabb meghozza az ítéletét, mintha hármastanács dönt a perben, de sok kétség nem fér ahhoz sem, hogy mégis csak több garanciát találunk a hármaskokú vagy a tanácsi bíráskodásban, mint közkeletű szóval élve, a „leépített“ igazságszolgáltatásban.

Am az ügyvéd kár sem nézi a jelenségeket csukott szemmel és soha nem állította azt, hogy a meglevő állapotok minden tekintetben ideálisak volnának, hanem ellenkezőleg azt sürgette évek óta, hogy a törvénykezést, különösen a végrehajtási eljárást, a modern idők követelményeinek megfelelően reformálni kell. Arról azonban soha nem szabad megfeledkezni, hogy az igazság és jog eszméje egyszerűsítése címén rövidséget nem szenvedhet, hanem ellenkezőleg: ha az eljárást és ítélkezést meg szabadítjuk a bürokrácia sallangjától, akkor még tisztábban érvényesülhet az eszme és még ideálisabb lehet a jogszolgáltatás. A gyakorlati jogászság ettől a meg gondolástól vezéreltetve arra törekedett, hogy az egyszerűsítés első sorban a modern technika bevezetésében álljon s ily módon tétessék gyorsabb és célszerűbbé a per jogi procedúra, anélkül, hogy annak lényege a legkisebb mérvben is sérelmet szenvedne.

Az igazságügyi kormányzatunk hosszas vajadás után segítette világra legifjabb gyermekét, a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló törvényt, amely — értesülésünk szerint — a legrövidebb időn belül már életbe is lép, miértis ma még idő előtti volna arról beszélni, hogy e törvény megvalósítja-e a hozzáfűzött reményeket, avagy ellenkezőleg azoknak lesz-e igazuk, akik a legne-

vesebb ellenzékei voltak e törvénynek. Annál aktuálisabb azonban, ha oly reformokról beszélünk, amelyek nem igényelnek törvényhozói intézkedéseket s amelyeket éppen a gyakorlati ügyvédség kezdeményezett.

Itt első sorban a járásbírói jegyzőkönyvezésnek írógépelésére gondolunk, amelyet az ügyvédség áldozatkészsége tett lehetővé és amely nagyon is megérdemelné, hogy a mindennapi gondokkal küzdő ügyvédi kar feladata helyett állami gondoskodás tárgyává tétessék. Amikor ez az intézmény felmentette a bírót az alól, hogy a jegyzőkönyvet kézzel írja és a tárgyalás menetét gyorsabb üteművé, tárgyilagosabbá és precízebbé tette, akkor nem annyira az egyes ügyvéd előnyét kívánta szolgálni, mint az igazságszolgáltatás egyetemes érdekét. Kár, hogy az intézmény fenntartása kizárólag az Ügyvédszövetség magánjellegű feladatává vált, mert így oly anyagi természetű nehézségekkel kell megküzdenie, amelyek előbb-utóbb visszafejleszthetik ezt a szép institúciót. Egyébként alig tudjuk megérteni, hogy ha a bíróság a végzéseit, belső iratait stb. írógépeleli, miért számúzná az írógépet éppen a leggyakorlatibb feladat megoldásánál: vagyis a jegyzőkönyv megírásánál! Aligha hisszük, hogy vissza lehet térni a manuális jegyzőkönyvezésre, amikor 1930. évet írunk.

Ügyvédszövetségünk egyes kitűnő vezetőit ugyanez a praktikus megfontolás vezette, amikor az ügyvédi vétív intézményét nemrég kezdeményezte és lehetővé tették, hogy a bírósági iroda szabaduljon a vétív megírásának munkájától, viszont az ügyvéd kellő időben értesüljön arról, hogy kézbesítve van-e az ellenfél vétíve?

Az alábbiakban felvetjük azt az ideát, hogy miképp lehetne a járásbírói tömegnapok mai rendszerén változtatni egy tollvonással és anélkül, hogy a legesekélyebb törvényhozási beavatkozásra volna szükség; sőt azt hisszük, hogy ezt a reformot a járásbírói hatáskörükben is megvalósíthatják.

Köztudomású, hogy mily sok bosszúságot és kínlódást, időpazarlást és egészségrontást jelent manapság a tömegnap, amikor is a különben sem túlságosan nagy szobákban egymás hegyén-hátán tolonganak az ügyvédek és közöttük sok nemügyvéd is, akik közt felette sok az alsóbb néposztályból kikerülő egyének száma. A felhívás különböző elnökök többé-kevésbé pedáns rendszere szerint, átlagban egy félórát tart. Ez alatt az idő alatt az egész hallgatóságnak végig kell élveznie; hogyan csatolják be a postai vétívet, az alávetést igazoló ügyiratot; miképp jelentik be, hogy a kereseti követelést

ennyi vagy annyi tökére, ennek így és így részletezett kamataira avagy csak a perköltségekre leszállítják; viszont az elnök a megjelent alperestől megkéri, elismerie a követelést avagy védekezni kíván és ha a pertárgy megkívánja, ügyvédvállásra hívja őt fel, kioktatván a szegényjog kérésére stb. Ha mindezen már túlestünk, következik a tárgyalandó ügyeknek a referens bírákhoz való beosztása, mire a bosztott felek versenyfutásban igyekeznek a bíróhoz, aki azonban mindaddig nem kezdhet a tárgyaláshoz, nem veheti elő az ügyeket, amíg a szolgál fel nem hozta a darabokat. Ebbe néha egy újabb negyedóra is beletelik, miközben rakásra gyűlik a kis bírói szobában a sok türelmetlen ember: végre beérkeznek a darabok, a bíró megállapítja a sorrendet, nem kis bosszúságára annak, aki legelőször érkezett a szobába, de most várhatja, amíg tíz-tizenkét ügyet letárgyalnak előtte. Legyünk őszinték: mindez nemcsak rendkívül fárasztó, zavaró, időpazarló dolog, hanem bizonyos mértékig lealázó is, különösen az idősebb ügyvédekre nézve: de a bírónak sem kellemes feladat ily atmoszférában komoly munkát végezni.

A tömegnap mostani rendszere helyénvaló lehet azokban az ügyekben, amelyek szünetelni fognak vagy amelyek mulasztási ítélettel végződnek: de teljesen felesleges és elhibázott rendszer azoknál az ügyeknél, amelyek érdemi tárgyalás alá kerülnek.

Mi módon szerezhet a bíróság már előre tudomást arról, hogy mely ügyben lesz érdemleges tárgyalás, melyikben nem és hogyan szabadíthatja ki ezeket az ügyeket a többi ügy közül?

Erre igen egyszerű eljárási mód ajánlkozik. Tessék a tömegnapra kitűzött ügyek jegyzékét már néhány nappal előbb a tömegtárgyaló szoba előtt kifüggeszteni és helyet adni ezen a jegyzéken ahoz, hogy az érdekelt ügyvédek, vagyis a felperes és az alperes, nevüket az ügy felsorolása mellett feljegyezhessek. A tárgyalás előtti délelőtt, mondjuk 12 órakor az előjegyzést a bíróság bevonja és abból megállapíthatja, hogy mely ügyekben jelentkeztek a felek s amely ügynél látja, hogy mindkét fél neve ott szerepel, azt a többi darab közül kiválogatja és máris beosztja a referens bíróhoz; ennek megtörténte után a jegyzékre rávezeti a tárgyaló bíró nevét és azután az ily módon kiegészített jegyzék újra kifüggesztésre kerül. A tárgyalás reggelén az előjegyzett ügyekben érdekelt felek megkeresik a jegyzéken az illető ügyben eljáró bíró nevét és minden további idővesztesség nélkül megjelennek nála az ügy tárgyalása végett. A bírónál persze már ott lesznek az előre beosztott

ügyek darabjai és így zavartalanul hozzá kezdhet a tárgyaláshoz. Akik nem jegyezték elő megjelenésüket, azok persze csak a tömegfelhívás lezajlása rendjén jutnak a referens bíróhoz, ami jogos is, mert az előjegyzett ügyek kell, hogy a többi ügyel szemben előnyben részesüljenek.

Mint hogy ily módon valószínűleg a legtöbb megjelenő alperes már előre feliratkozik a jegyzékre, előbbutóbb a tömegnap redukálni fog a szünetelő és mulasztási ítélettel végződő ügyekre. Ha a felek az előjegyzésbe felhívják a bíróság figyelmét arra, hogy egyességet óhajtanak kötni, akkor a csoportfőnök az illető darabot nem osztja be referenshez, hanem módot ad a feleknek arra, hogy az egyességet a tömegnap lezajlása előtt vagy utána, mondjuk délelőtt 11—1 óra közt kössék meg stb.

Fentiekben ideát akartunk adni arra, hogy egy kis praktikus szellemmel mikép óvhatjuk meg a bíróságot felesleges munkatöbblettől, a feleket pedig sok kellemtelenségtől és időpazarlástól.

F. P.

JOGÉLET

A **Civiljogászok Vitatársasága** ezidei előadássorozatát a társaság elnöke, *dr. Meszlény Arthur* nyitotta meg „Európa és a jogfejlődés“ című előadásával. Abból a megállapításból indult ki, hogy a jelen súlyos és hosszúságos gazdasági válság végő oka az, hogy a világ csak most fizeti meg igazán annak az árát, hogy a világháborúban négy éven át rendszeresen pusztította az értékes világ gazdasági kapcsolatokat, a legbecesebb munkaerőt és a felgyűjtött vagyontartalékokat, miből folyólag most ily tartalék képződése még meg sem indulhatott, a munkanélküliség rémületesen nő, a szociális terhek tetemesen fokozódtak, a szétzúzott nagy államegységek helyébe lépett nagyszámú kis állam adminisztrációja lényegesen drágább és e súlyosan megnövekedett teherterhelés elbírására az individualisztikus gazdasági berendezkedés és az egyes államok gazdasági *bellum omnium contra omnes*-e nem alkalmas. A világ gazdaságban kellene tehát mindenekelőtt rendet és békét teremteni és megalkotni azt a kódexet, amely meghatározza és biztosítja, hogy a nemzetközi gazdasági versenyben mit szabad és mit nem szabad tenni. A kalózkodásnak az a szabadsága, amely itt uralkodik, teszi bizonytalanná a politikai atmoszférát is, ez kárhóztatja tehetetlenségre a Népszövetséget, tartja